

आराकीय व शासन अनुदानित / व्यावसायिक व बिंगर व्यावसायिक अकृति विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयातील / अभियांत्रिकी / तंत्र निषेतने/अध्यापक महाविद्यालये इत्यार्थीमधील अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांना द्वावयाच्या सबलती -

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तज्जंशक्षण विभाग,

परिपत्रक क्रमांक : युएसजी २००४/(८६/०४)/विशि-४ :

मंत्रालय विश्वात भवन, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : ७ ऑगस्ट, २००४

- वाचा :-**
- १) शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक एसएससी १०९९/
१५१/९९ प्रांश-८, दिनांक २६ नोव्हेंबर, २०००
  - २) शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक संकीर्ण १०२६/
(१५०१) प्रांश-५, दिनांक १३ नोव्हेंबर, २००१
  - ३) शासन परिपत्रक शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक संकीर्ण १०२६/
१५०१/ प्रांश-५, १३ नोव्हेंबर, २००३

प्रस्तावेना : अध्ययन अक्षमता असलेल्या इ.१२ वी पर्यंत शालेय विद्यार्थ्यांना सदर्भार्थीन शासन निर्णयानुसार विविध संवेलकी देण्यांत आलेल्या आहेत. त्याच धर्तीवर अध्ययन अक्षमता असलेल्या महाविद्यालयीन / अभियांत्रिकी (पदविका / पदवी) अध्ययक शिक्षाणांशास्त्र इत्यादी मधील विद्यार्थ्यांना रिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्याच्या दृष्टीने सबलती लागू करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विद्यार्थीन होता.

शासन निर्णय : अध्ययन अक्षमता असलेल्या शासकीय व शासन अनुदानित / व्यावसायिक व बिंगर व्यावसायिक अकृति विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयातील / अभियांत्रिकी / तंत्र निषेतने अध्यापक महाविद्यालये इत्यार्थीमधील विद्यार्थ्यांना खालील सबलती देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्यानुसार सर्व संबंधितांना कलजिण्यात येते की, अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी ज्यामध्ये डिसकॉल्यूक्यूक्सया, डिसग्रॉफिया, डिसकॉल्यूलियांया प्रकारच्या विद्यार्थ्यांचा राखावेश आहे; अशां विद्यार्थ्यांसाठी पुढील सबलती उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत :-

अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी सबलती

- १) अध्ययन अक्षमता असणा-या विद्यार्थ्यांसाठी घेण्यात येणा-या तोंडी परीक्षा संबंधित विषय प्रार्थ्यापकांनी घटक चाचणीच्या व सत्र परीक्षांचे वेळी घेण्यात यावी. या गुणांची नोंद ठेवून वर्षाची सरासरी काढावी. त्या प्राप्त गुणांच्या आधारे वगोन्नती निश्चिती करावी.
- २) अध्ययन अक्षमता असलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांना लेखी परीक्षेचे वेळी लेखनीक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी. तसेच त्यांना प्रत्येक परीक्षेसाठी निर्धारित वेळेविका अर्धातोस जादा वेळ देण्यात येत आहे.
- ३) अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांना परीक्षांचे परीक्षा केंद्र त्यांच्या घराजवळचे देण्यात याते.
- ४) या विद्यार्थ्यांना लेखी परीक्षेत आवश्यक तोंडे आकृत्या, नकाशी, आलोख, आराखडे, इत्यादि वाईण्यापासून सूट देण्यात यावी. सदर प्रश्नांचे/ उपाप्रश्नांचे गुण त्यांना रुपांतरति करून देण्याची सुविधा राहील.

- ५) या विद्यार्थ्यांना कार्यानुभव, स्नानजसेवा, तंत्र विषयाकृत शास्त्रज्ञ प्राक्तिके कराव्या लागणा-या विषयांराठी त्यांच्या करीता असलेल्या संबंधित आधिकृत संस्थांची प्रात्याक्षिके पूणे केल्याबाबतची प्रमाणपत्रे सादर करायाची परवानगी राहील.
- ६) अध्ययन अक्षमता असलेल्या अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना उत्तीर्ण होण्यासाठी जास्तीतजास्त २० इतके सवलतीचे गुण देण्यात यावेत. हे गुण एकाच विषयात वा जास्त विषयात दिले जातील.
- ७) डिस्कलोस्कीया व डिस्क ग्राफीया हे वैगुण्य असलेल्या विद्यार्थ्यांना एकूण अनिवार्य भाषांपैकी एका भाषेऐवजी कार्यानुभवांतर्गत असलेल्या विषयांपैकी कोणताही एक विषय घेण्याची परवानगी राहील.
- ८) अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांना स्पेलिंगच्या व गणितातील आकडे उलटसुलट लिहिणे) या चुकांमध्ये सवलत राहील.
- ९) या विद्यार्थ्यांना वार्षिक परीक्षेत एक तासाच्या सेपरला २५ टक्के जाळ वेळ (१५ मिनिटे) दोन तास किंवा अधिक वेळेच्या घेपेरला जास्तीत जास्त ३० मिनिटे जास्त वेळ देण्यात यावा.

अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी संबंधित अधिका-यांनी करावराची कार्यवाही.

- १) प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला संबंधित संचालक / सहसंचालकांनी त्यांच्या अधिकार क्षेत्रातील महाविद्यालयांच्या प्राध्यापकांची सभा घ्यावी व अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी शासनाने दिलेल्या सोईसुविधा याची तपशिलवार माहिंती व सूचना प्राचार्यांना द्याव्यात. या बैठकीच्या वेळी शक्यतो महाराष्ट्र राज्य डिसलेक्सिया असोसिएशनच्या पदाधिका-यांना बोलाविण्यात यावे.
- २) संबंधित प्राचार्यांनी संबंधित विद्यार्थ्यांची अध्ययन अक्षमतेबाबत शासकीय / शासन मान्य वैद्यकीय अधिका-याच्या प्रमाणपत्रानुसार विद्यार्थ्यांना अध्ययन अक्षमतेच्या संवर्गात असल्याचे प्रमाणित करावे.
- ३) अध्ययन अक्षमता असलेल्या विद्यार्थ्यांना त्याबाबत ने प्रमाणपत्र संबंधित नैद्यकीय अधिका-यांनी एकदा दिल्यानंतर महाविद्यालयांनी अशा प्रमाणपत्राची वारंवार माणगी करू नये,
- ४) अध्ययन अक्षमता असलेले जे विद्यार्थी प्रीक्षेस प्रविाट होतील अशा विद्यार्थ्यांची यादी शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला अध्ययन अक्षमतेबाबतचे प्रमाणपत्रासह संबंधित प्राचार्यांनी संबंधित विद्यापीठास व सहसंचालकांस सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ५) अशा विद्यार्थ्यांसाठी ज्या अभ्यासक्रमावर आधारित परीक्षा घेणार असेल तो अधिकृत अभ्यासक्रम विद्यापीठे / परिक्षा भंडळे विद्यार्थ्यांना व पालकांना उपलब्ध करून देतील.
- ६) अध्ययन अक्षमता असलेले पात्र विद्यार्थी शासनाने मंजूर केलेल्या सवलतीपासून वंचित रहाणार नाही याची संबंधितांनी दक्षता घ्यावी.
- ७) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत असलेल्या सर्व अकृषि विद्यापीठाच्या कुलगुरुंनी सदर आदेशाची अंलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने योग्य ती खबरदारी घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वि.गो.दळवी)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- मा.कुलपती व.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई,
- शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे